

LANDSCHAPSGESCHIEDENIS VAN DE OUDE IJSSEL TUSSEN RAESFELD EN DOESBURG

MARTIJN HORST

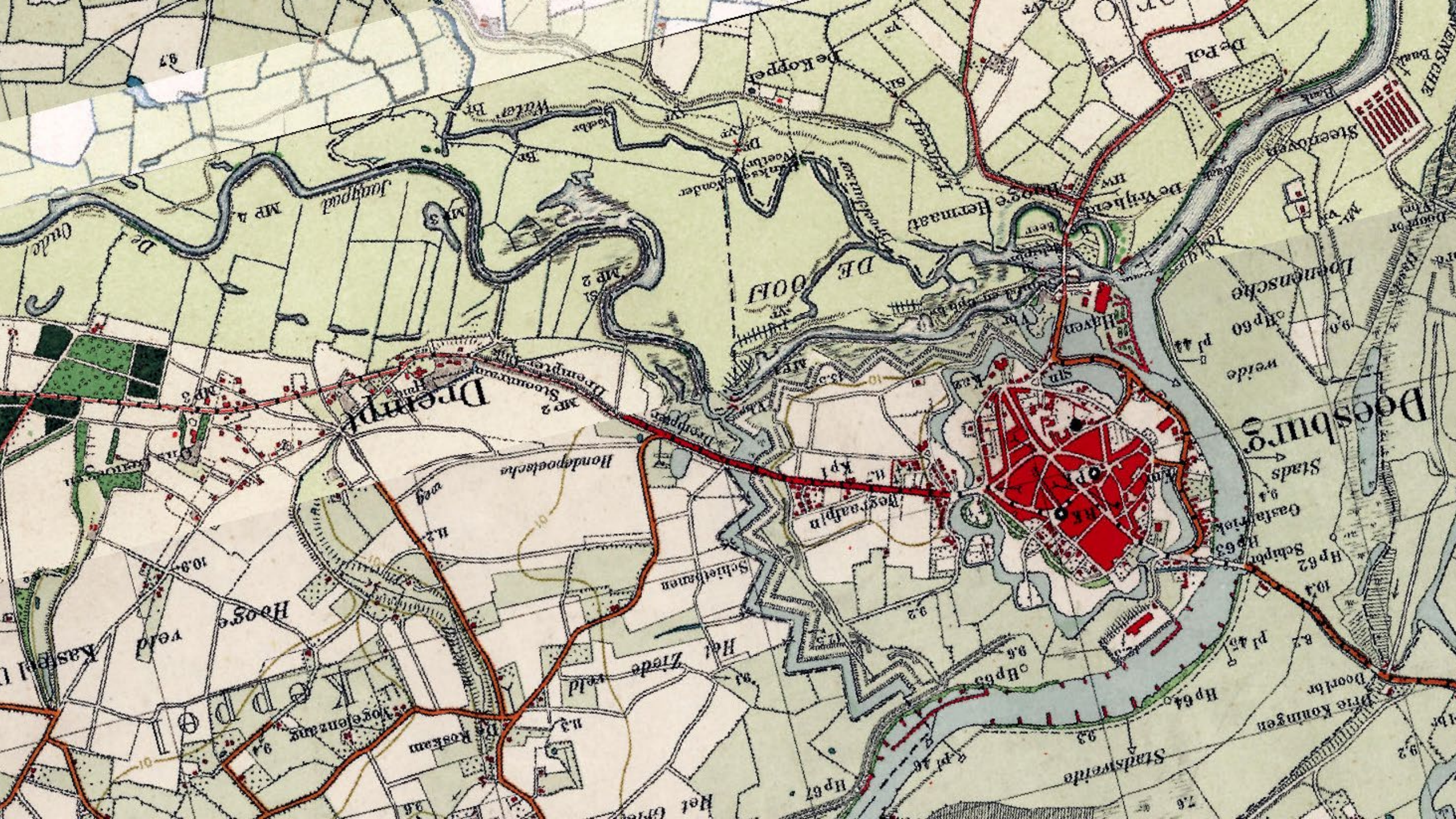
DRINKBARE OUDE IJSSEL | BOCHOLTER AA

27 JUNI 2025

Neder|land|schap

TIJDSVENSTER 1

HET NATUURLIJKE LANDSCHAP

<800

TIJDSVENSTER 2

HET MIDDELEEUWSE LANDSCHAP

800-1850

TIJDSVENSTER 3

HET MODERNE LANDSCHAP

1850-2025

TIJDSVENSTER 1

HET NATUURLIJKE LANDSCHAP

<800

TIJDSVENSTER 2

HET MIDDELEEUWSE LANDSCHAP

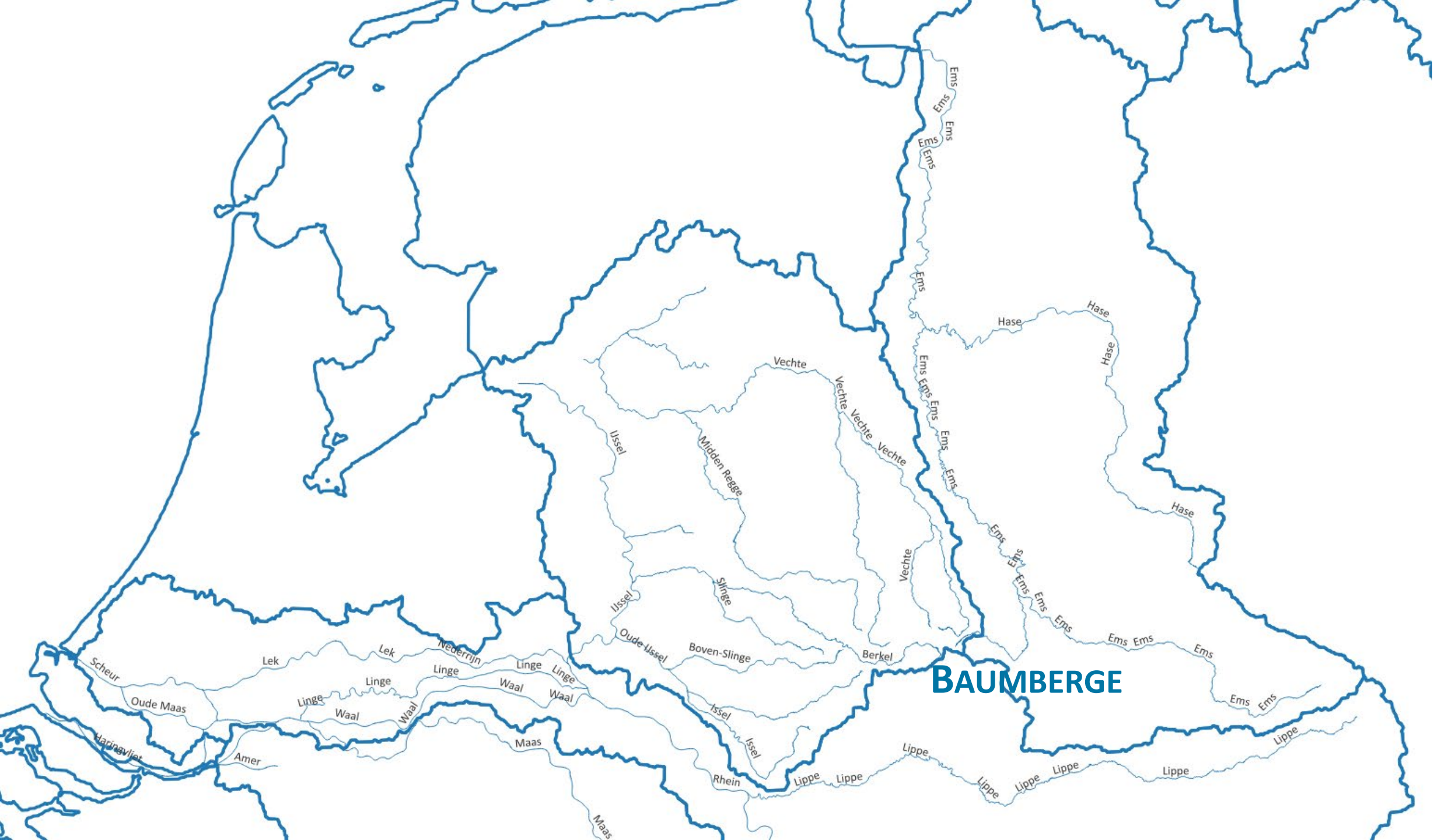
800-1850

TIJDSVENSTER 3

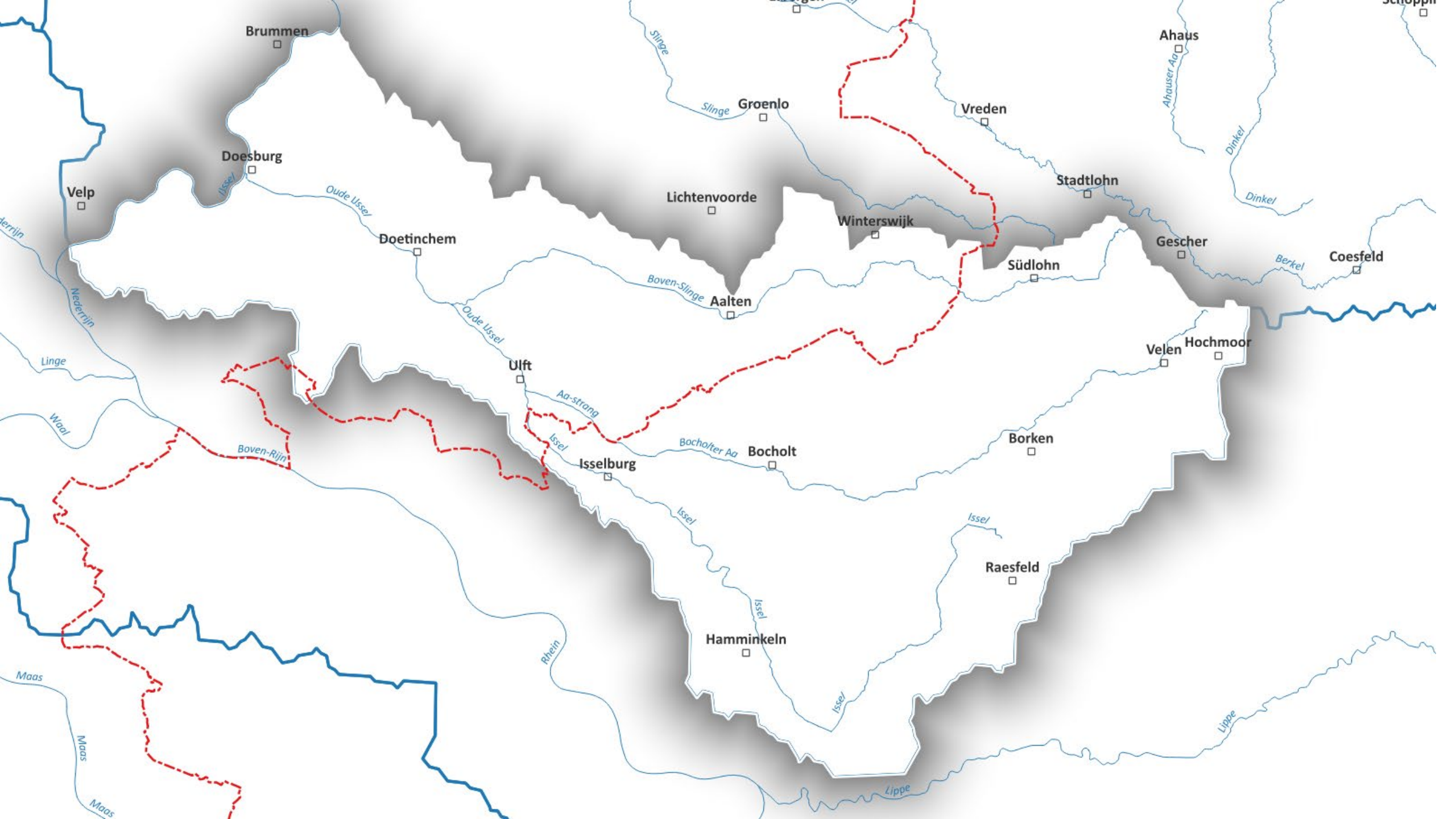
HET MODERNE LANDSCHAP

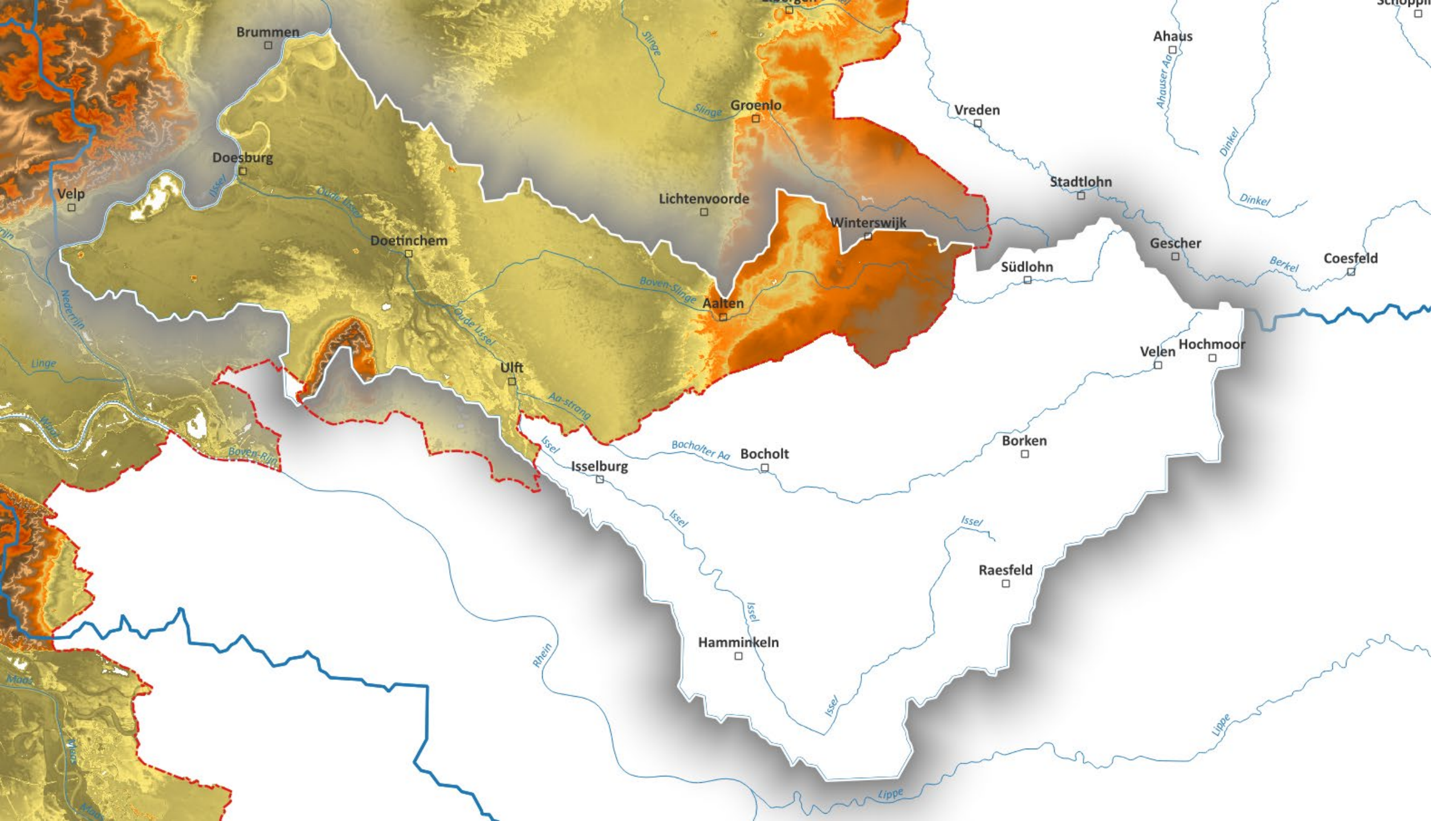
1850-2025

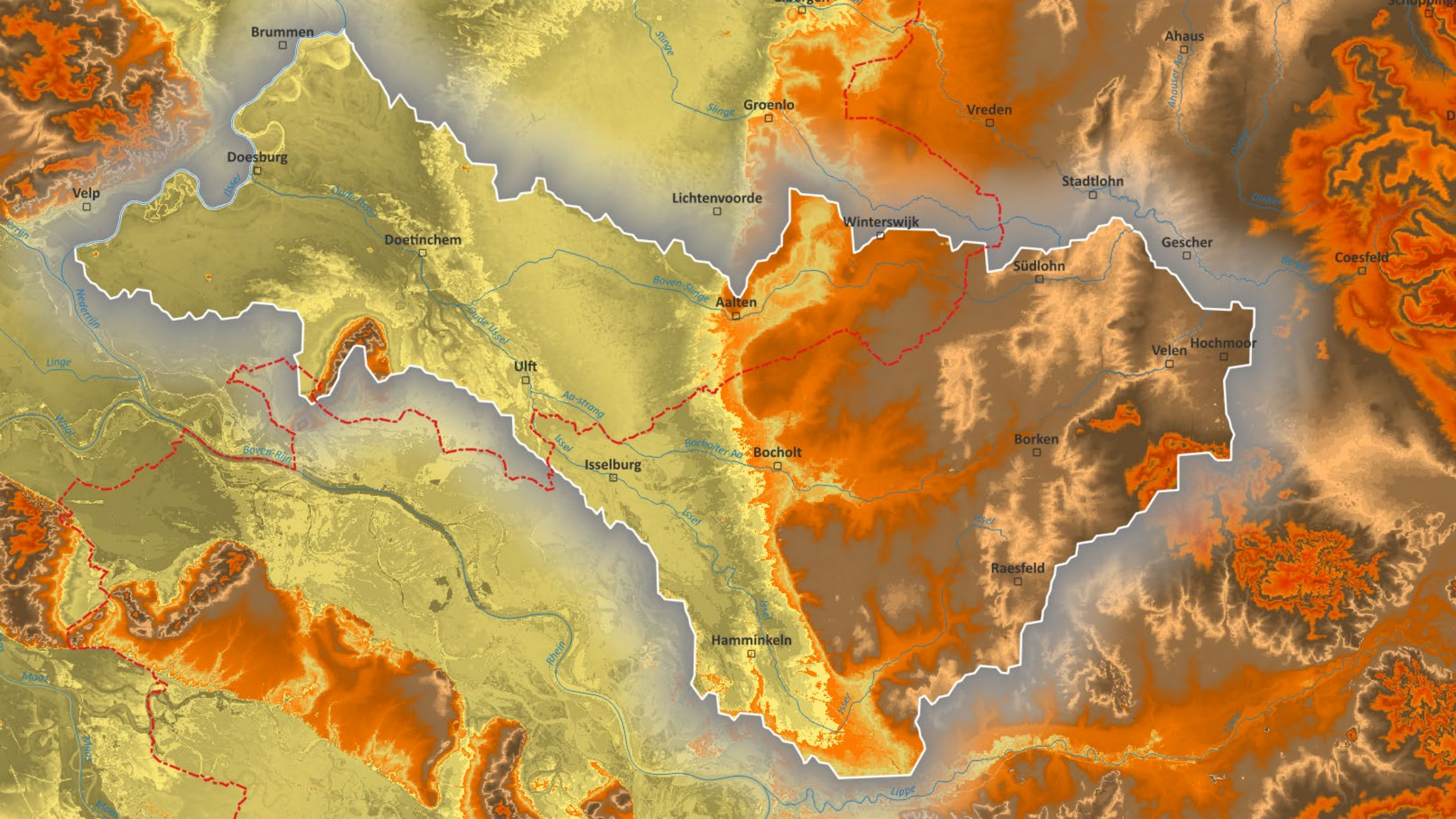

VELUWE

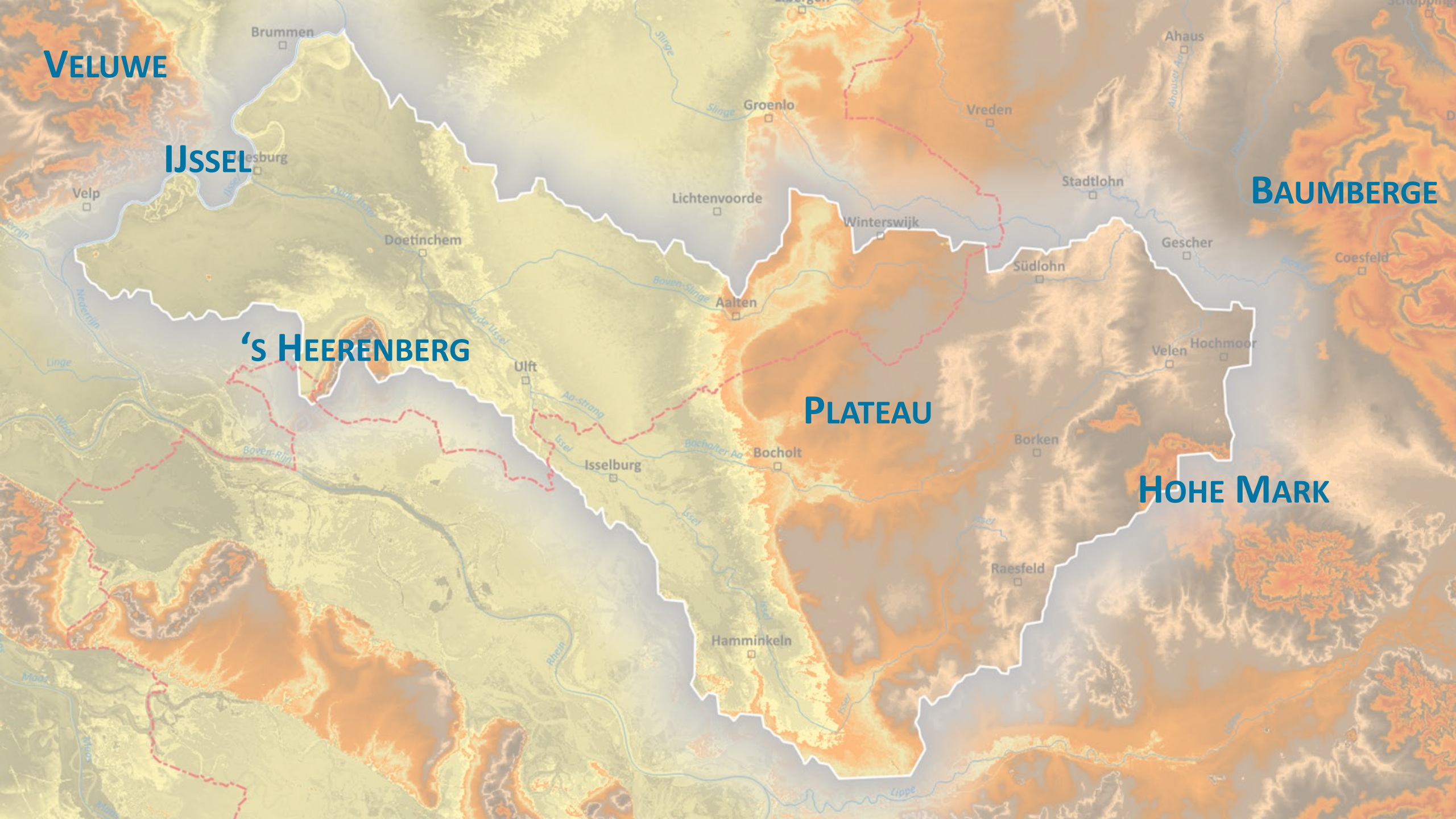
IJSSEL

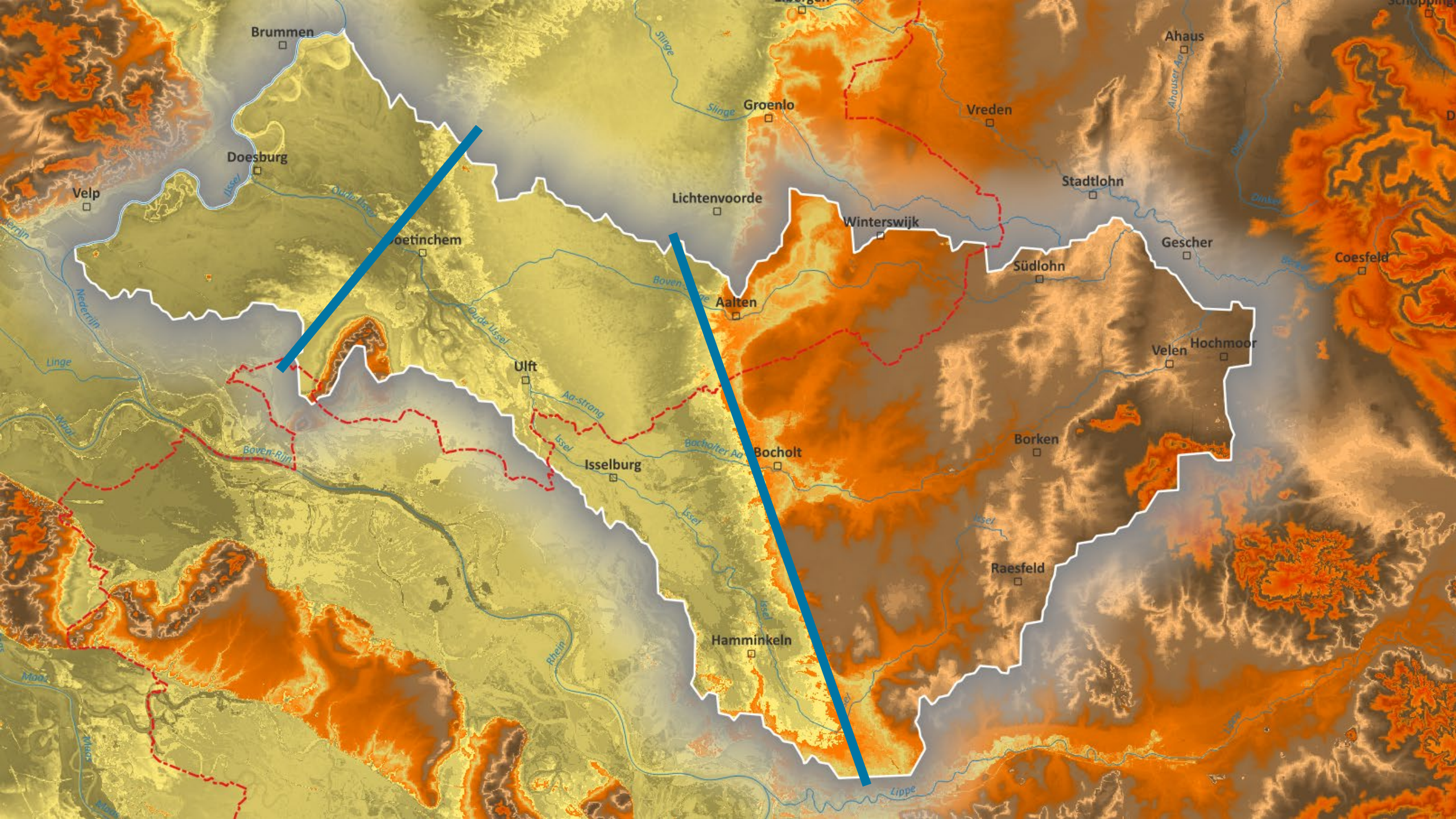
BAUMBERGE

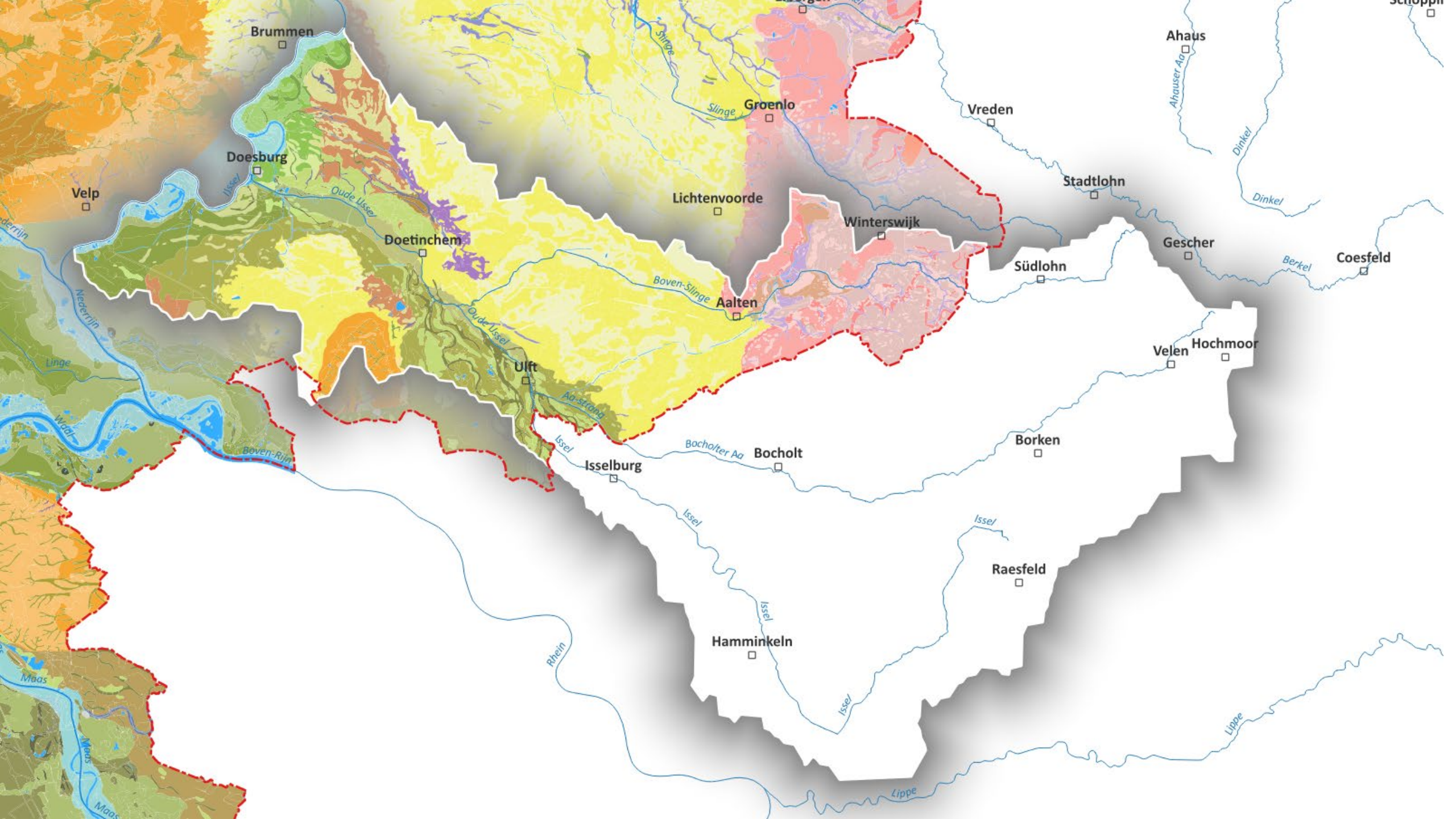
'S HEERENBERG

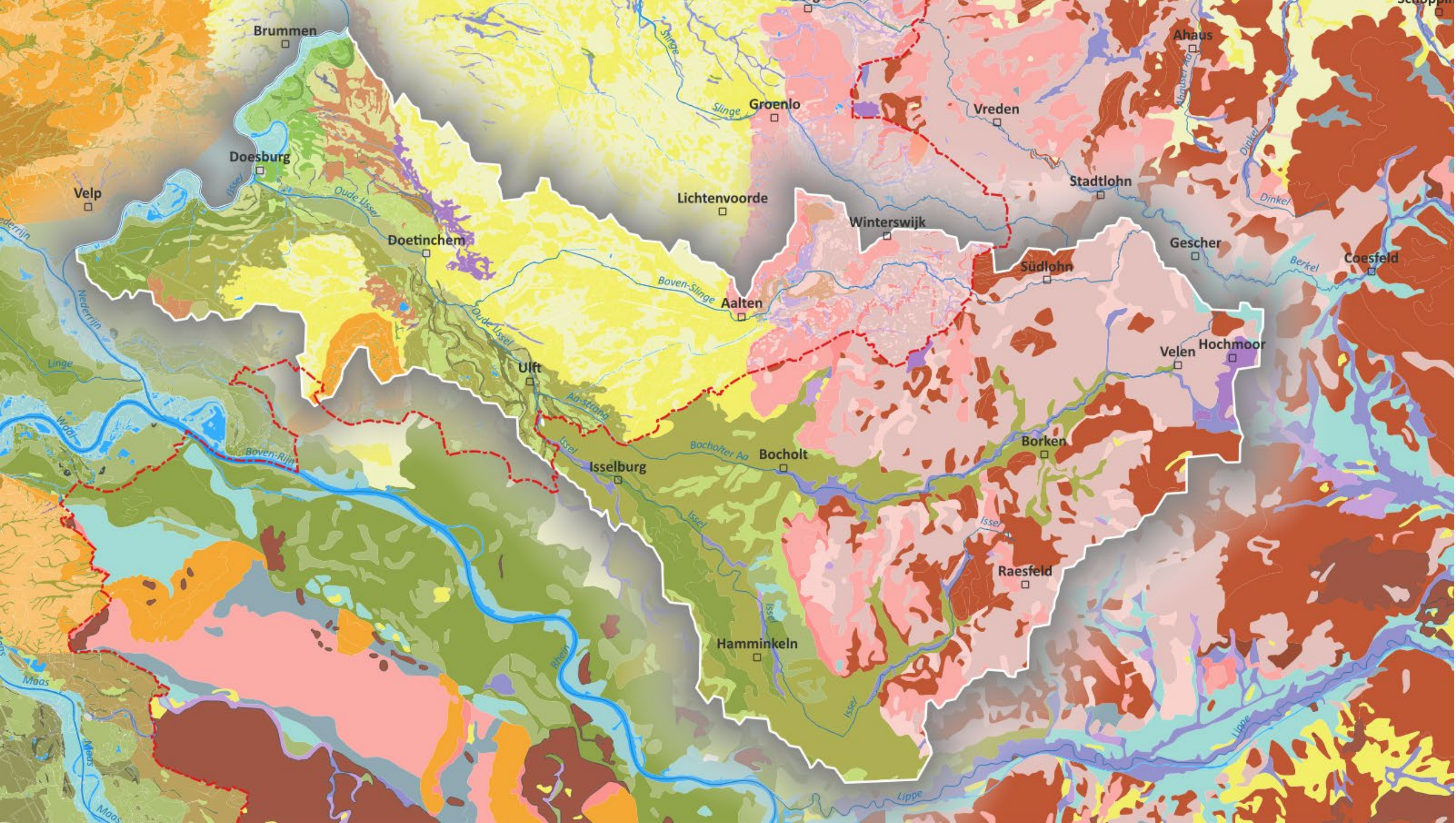
PLATEAU

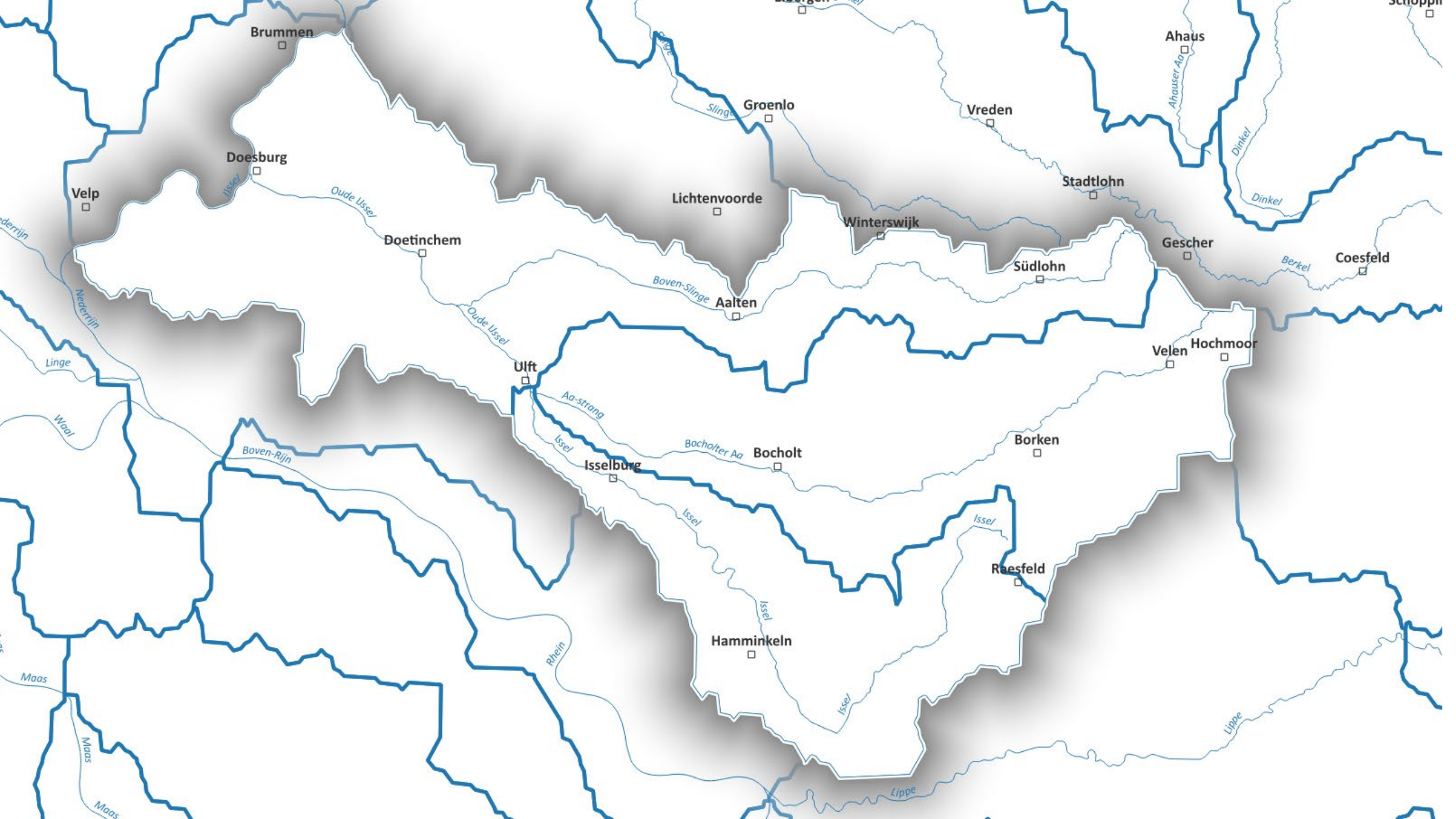
HOHE MARK

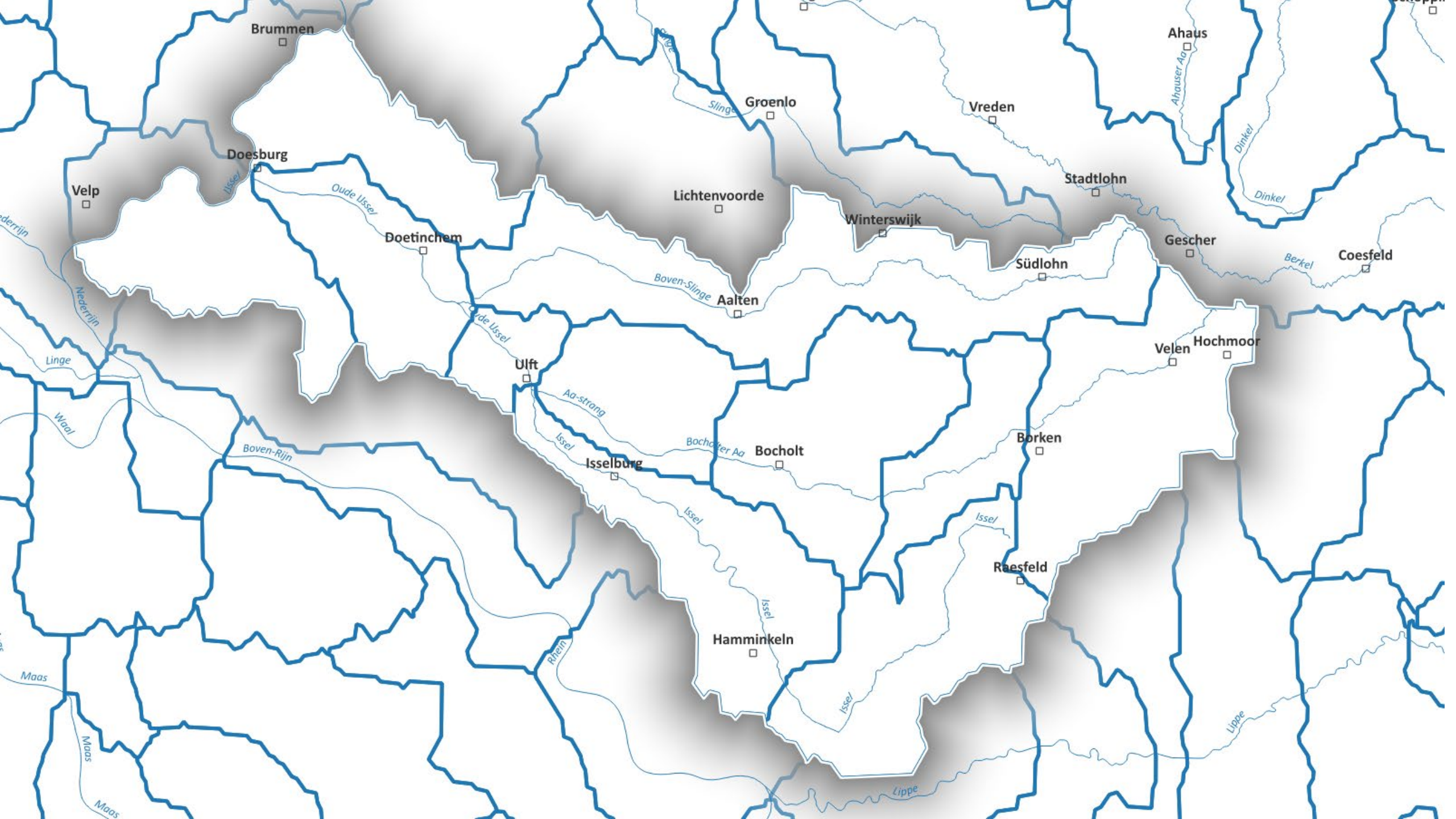

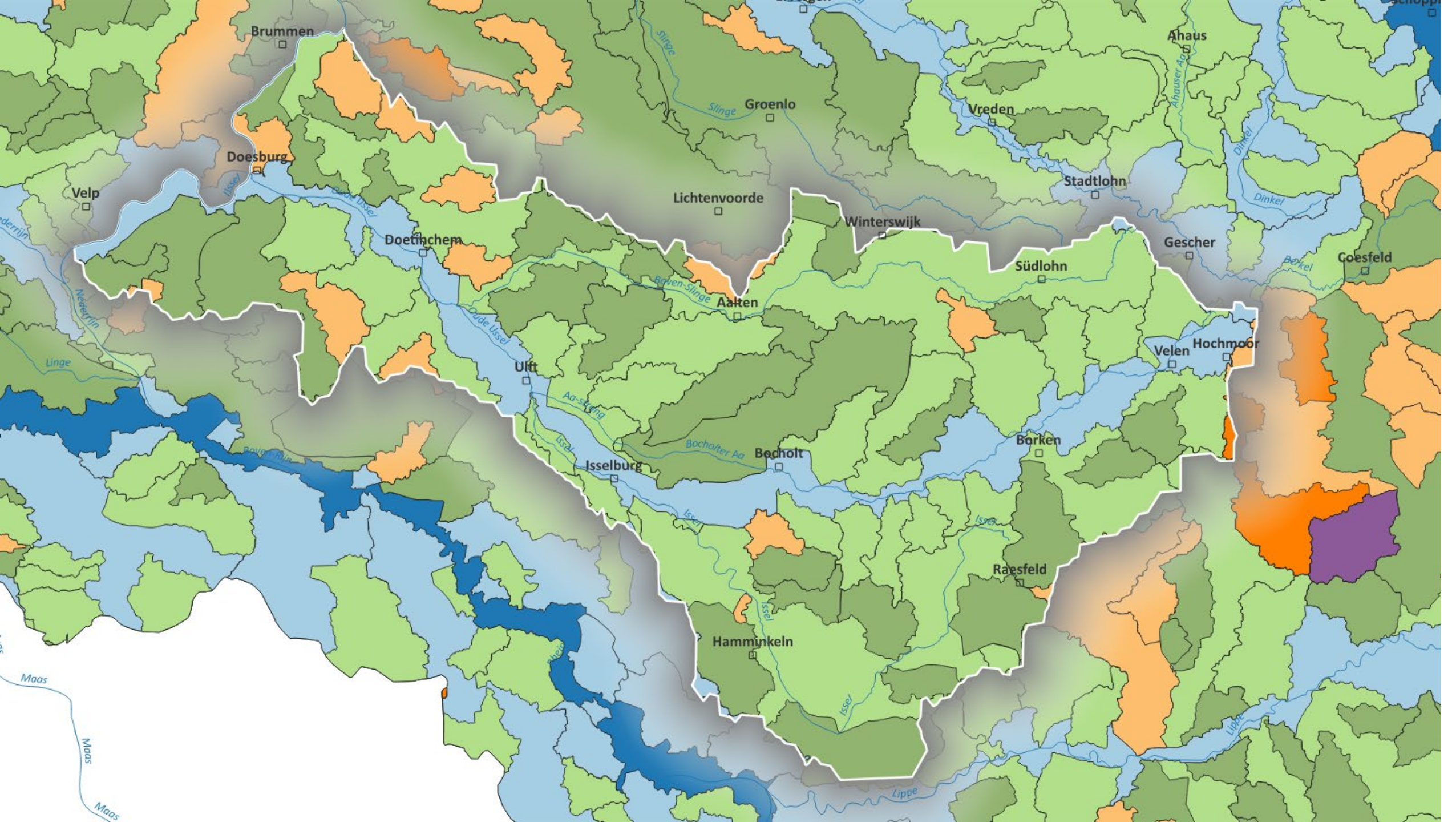

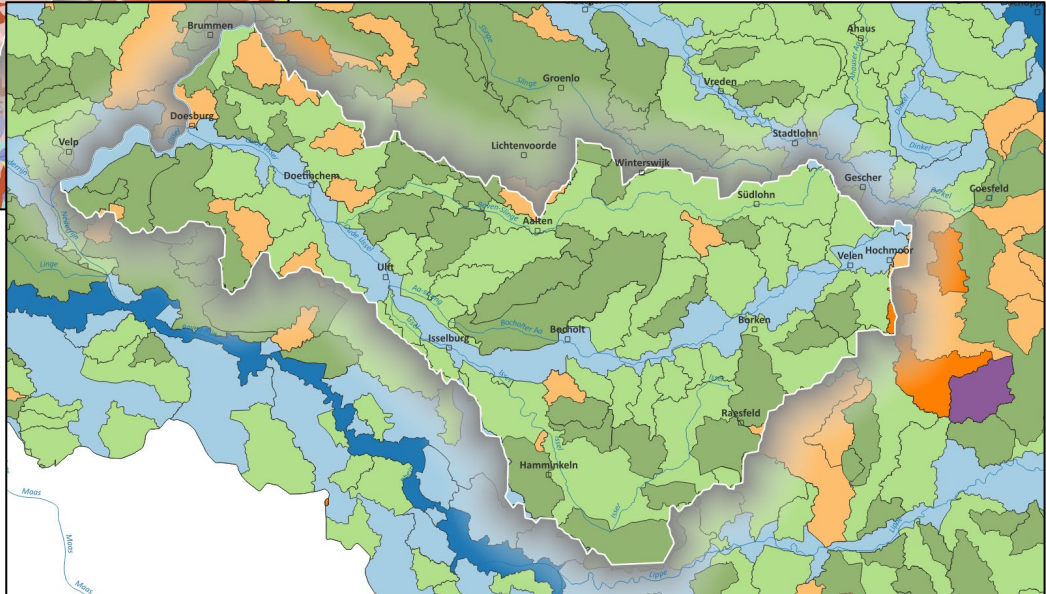
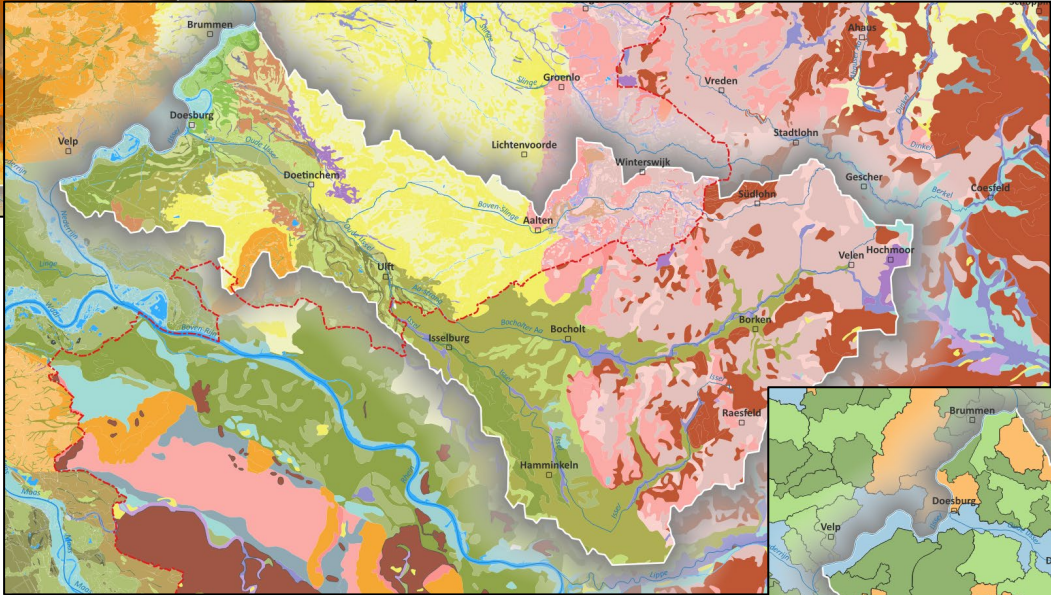
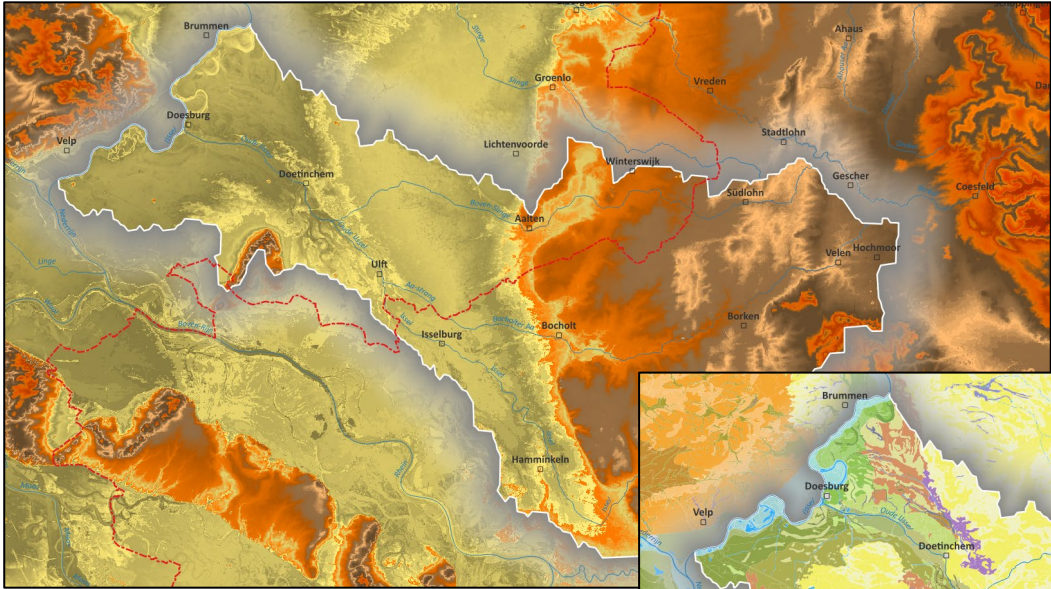

TIJDSVENSTER 1

<800

TIJDSVENSTER 2

800-1850

TIJDSVENSTER 3

1850-2025

Hooftveld

Silvolde

Nagel

Breedenbroek

Barkes

eenwsen

Bolk

Blenster

Voorst

Voorst

Groot Immink

Rousse

GP 724

Stadenbergsche

Loo

GP 724

Isselburg

De Horst

Braakhorst

Hoonhorst

Holtforst

GP 728

GP 729

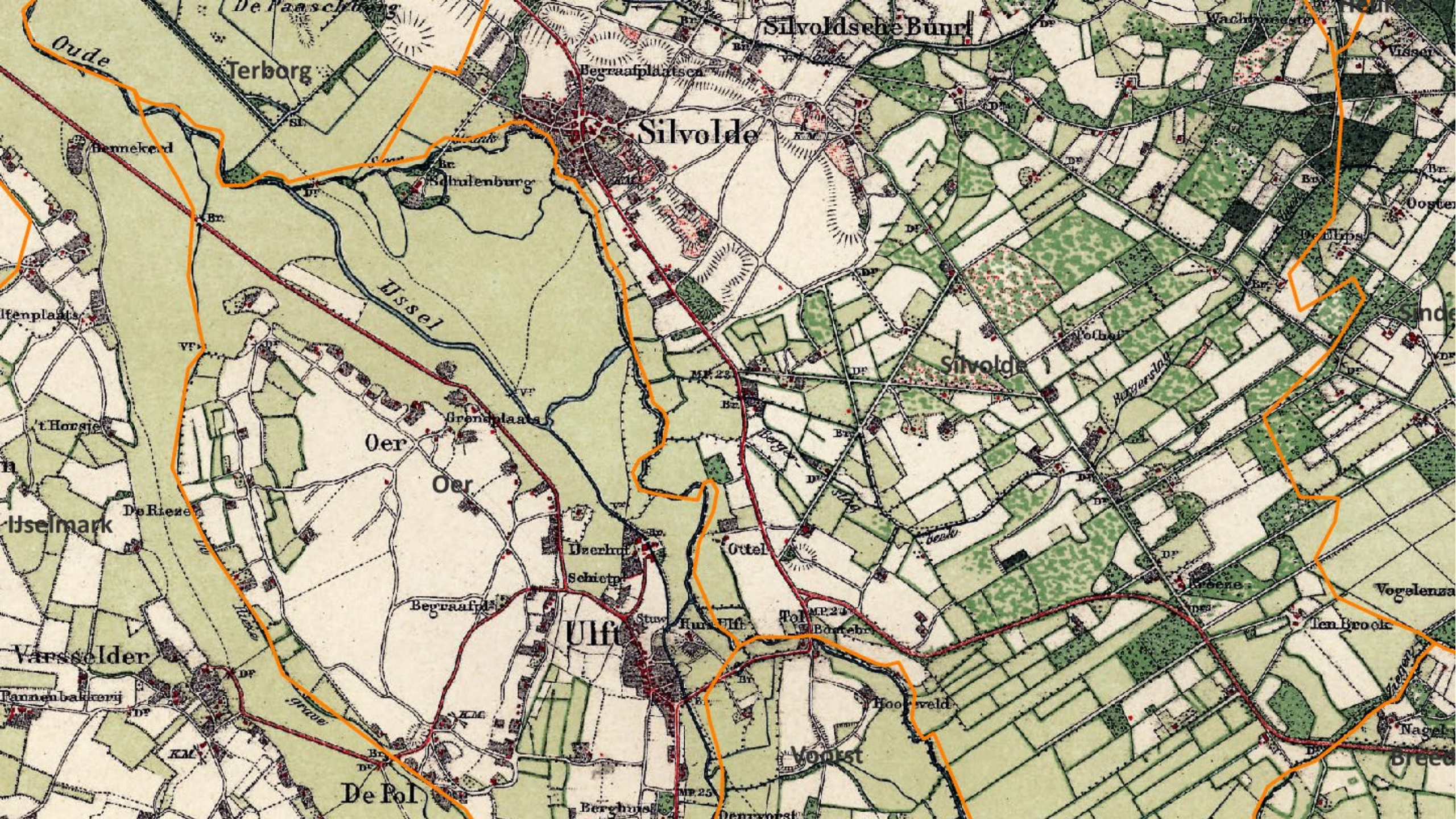
Wienels

Binnenvele

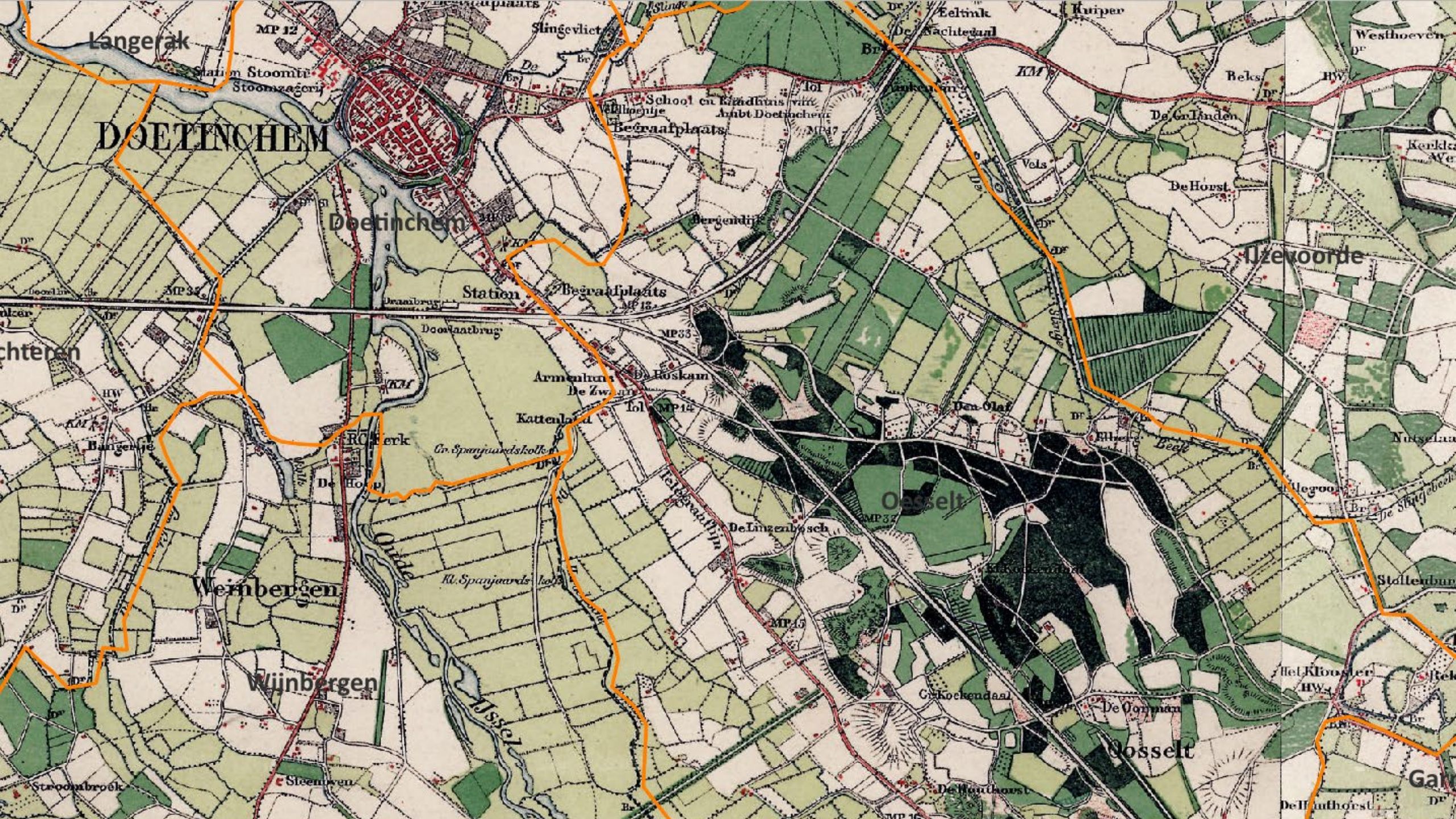
GP Beehorst

Dingsperloo

Beggelder

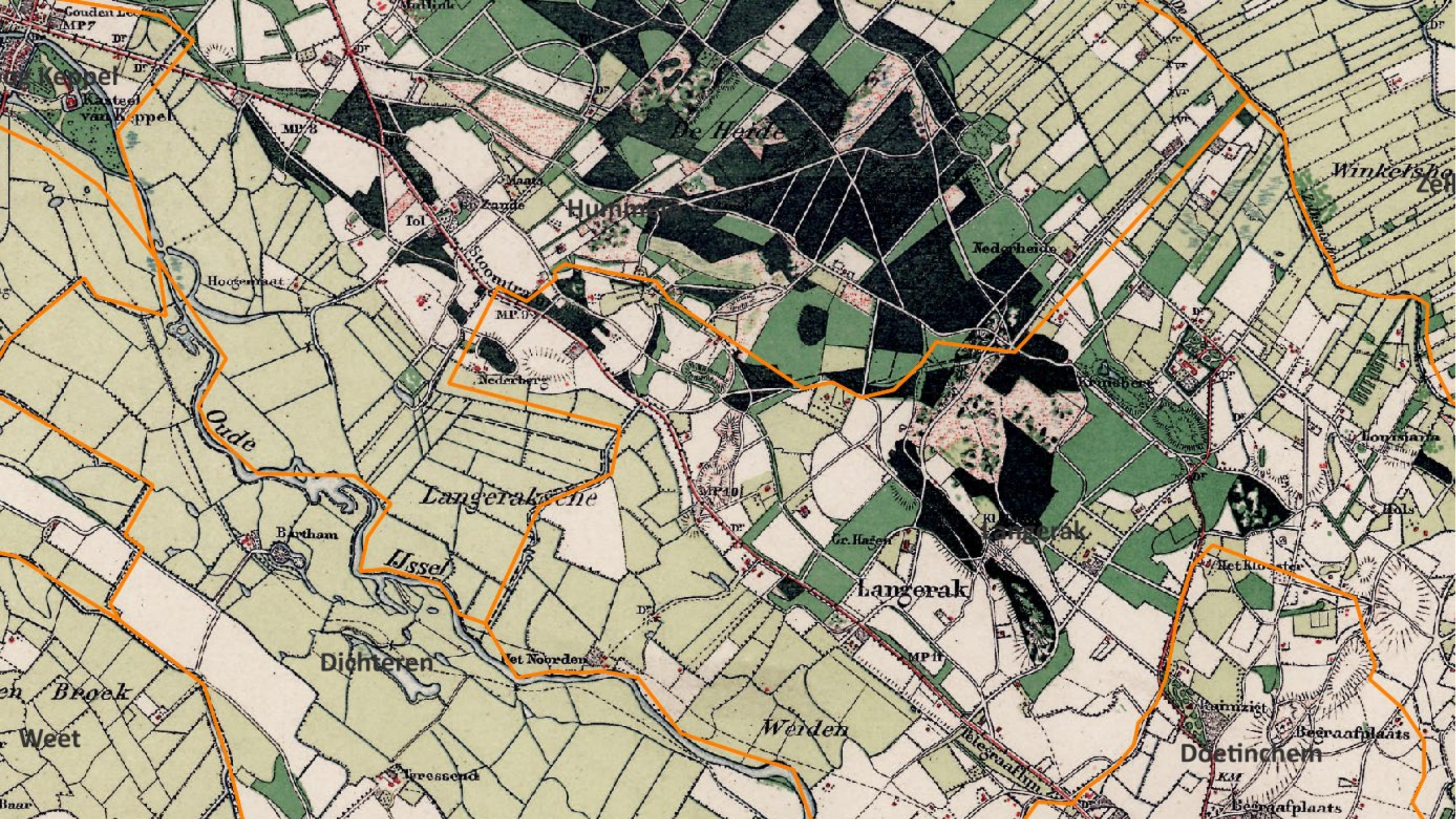

ACHTERHOEKSE VELDNAMEN

Geologische kennis
verborgen in onze
eigen taal

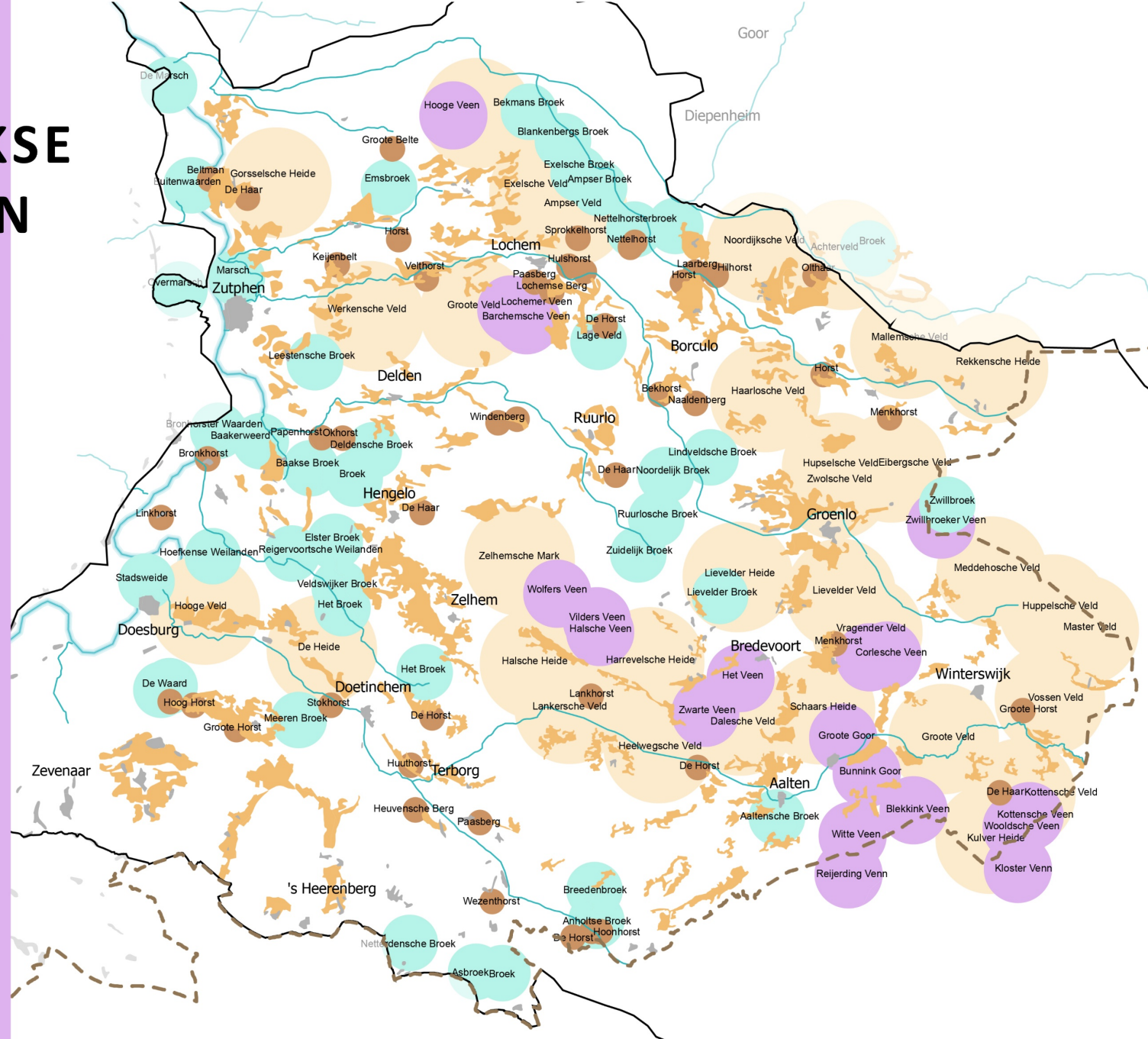
Legenda

- -broek,-veerd,-weiland,-marsch
- -veld,-heide,-mark
- -veen,-goor,-venn
- -horst,-haar,-berg
- -es

Bronnen:
Martijn Horst (2023)
Maarten Schenk-Verbruggen (2023)

Cartograaf:
Martijn Horst
Neder|land|schap

#30DayMapChallenge (2024)
Day 24 - Cirkels

— Door de visschers uit Doesburg werd eergisteren in den IJssel onder Dieren gevangen een steur, die de respectable lengte had van 2.48 meter. De kijkers brachten meer geld op dan de koopers gaven, want terwijl het kijken den visschers een voordeeltje opleverde van ruim f 28, werd de visch voor slechts ongeveer f 6 verkocht.

Rotterdamsch Nieuwsblad | 27 mei 1890

— Door de visschers uit Doesburg werd eergisteren in den IJssel onder Dieren gevangen een steur, die de respectable lengte had van 2.48 meter. De kijkers brachten meer geld op dan de koopers gaven, want terwijl het kijken den visschers een voordeeltje opleverde van ruim f 28, werd de visch voor slechts ongeveer f 6 verkocht.

Rotterdamsch Nieuwsblad | 27 mei 1890

Doesburg, 7 Mei. Van 1—7 Mei werden alhier gevangen 900 elften en 9 zalmen, de minste van 7 en de grootste van bijna 5 kilogr. De prijs der elft is 55 á 60 ct. en van de zalm per $\frac{1}{2}$ kilogr. f 1.50.

Als bijzonderheid werd dezer dagen meegedeeld, dat te Zutphen en te Deventer zalm werd gevangen.

Zes jaar geleden, 1864, werd te Doesburg reeds IJssel-zalm op de vischmarkt gebracht.

Utrechts Dagblad | 9 mei 1870

In den loop van dit jaar zijn door visschers van Doesburg in den IJssel gevangen — behalve vele kleinere — 42 zalmen van een gewigt van 8 tot 35 halve kg. De gemiddelde prijs was f 1.25 per half kg. Die zalmen werden bijna uitsluitend met den zegen gevangen; het drijfnet gaf minder gunstige resultaten.

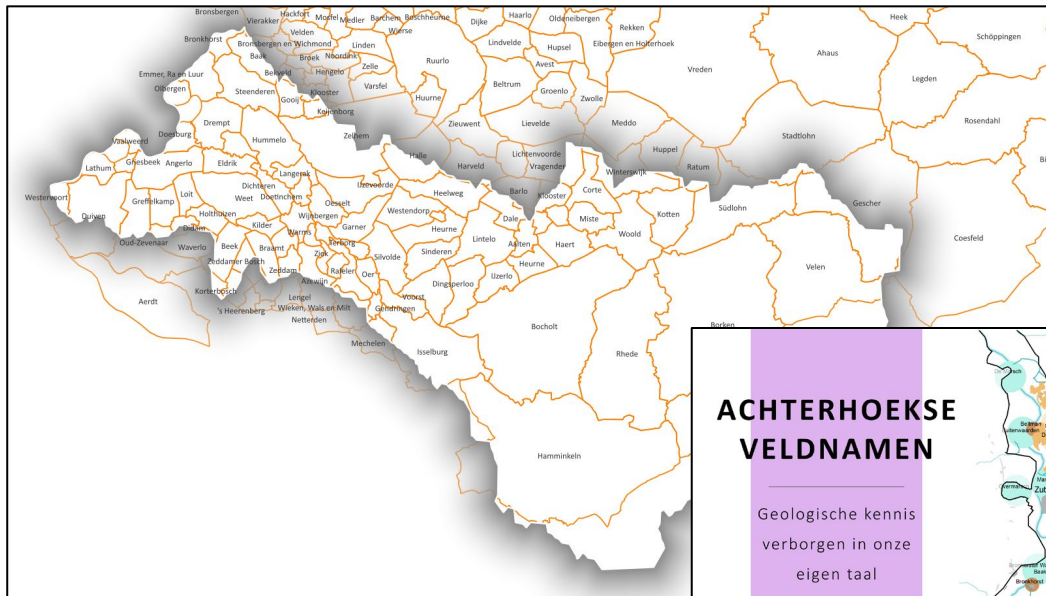
Algemeene Visscherij-courant | 9 november 1873

Algem. Handelsbl., 16 December 1864.

Terwijl veler aandacht gevestigd is op het resultaat hetwelk de voor eenigen tijd alhier plaats gehad hebbende zoogenaamde poting van jonge zalmen op de rivier den Yssel, zou kunnen hebben, vermelden wij als iets zeer zeldzaams, dat gisteren door den visscherman Berend Richter een homzalm is gevangen in de rivier de Vecht, welke visch het gewicht had van 13 halve ponden.

(Prov. Overijss. Ct.)

De geleerde Brumannus (overleden 1679) zegt in zijn werk *Res Transisalanæ* 1: 1, dat er veel visch gevangen wordt in den IJsel, de Vecht, de Regge en de Zuiderzee en de kleine stroompjes, die hierop uitloopen. De vischsoorten, waarvan groote overvloed in de rivieren gevonden werd, noemt hij govius [zeelt], cobes [grondels], alburnus [blei], perca [baars], cyprinus [karper], alosa, [elft] en *Trutta*. Nu zou men wel onder het laatste woord *Trutta*, wat thans in de wetenschap voor zalmen gebezigd wordt, ook den zalm kunnen verstaan, maar volgens de lexicografen van dien tijd beteekent *Trutta* eenvoudig een *voren*.

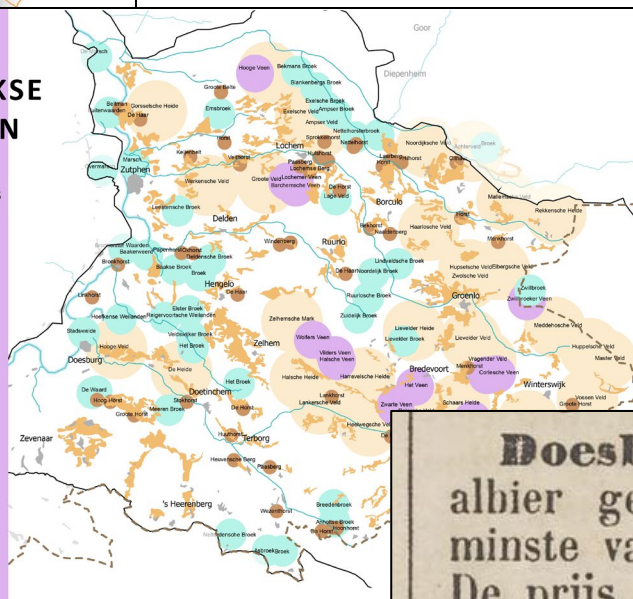
ACHTERHOEKSE VELDNAMEN

Geologische kennis
verborgen in onze
eigen taal

Legenda

- broek, veengebied, marsh
- veld, heide, mark
- veen, gras, veen
- heide, heide, heide
- heide

Bronnen:
Marten Hout (2023)
Marten Hout (2023)
Marten Hout (2023)
Marten Hout (2023)
Marten Hout (2023)

Doesburg, 7 Mei. Van 1—7 Mei werden alhier gevangen 900 elften en 9 zalmen, de minste van 7 en de grootste van bijna 5 kilogr. De prijs der elft is 55 á 60 ct. en van de zalm per ½ kilogr. f 1.50.

Als bijzonderheid werd dezer dagen meege-deeld, dat te Zutphen en te Deventer zalm werd gevangen.

Zes jaar geleden, 1864, werd te Doesburg reeds IJsel-zalm op de vischmarkt gebracht.

TIJDSVENSTER 1

HET NATUURLIJKE LANDSCHAP

<800

TIJDSVENSTER 2

HET MIDDELEEUWSE LANDSCHAP

800-1850

TIJDSVENSTER 3

HET MODERNE LANDSCHAP

1850-2025

KENNISGEVING.

DE GEDEPUTEERDE STATEN DER PROVIN-
CIE GELDERLAND,

Brengen bij deze ter kennis van belanghebbenden,
dat door hen is ontworpen een **Reglement** voor
het op te rigten **WATERSCHAP** *de Oude-IJssel*,
en dat het ontwerp zal ter visie liggen ter secre-
tarie van de gemeenten Doesburg, Hummelo, Zelhem,
Stad-Doetinchem, Ambt-Doetinchem, Wisch, Lich-
tenvoorde, Aalten, Winterswijk, Dinxperlo, Gen-
dringen, Bergh en Angerlo van den 15 Maart tot
den 15 April e. k.; terwijl exemplaren van het
ontwerp ter provinciale griffie tegen betaling van
30 cent verkrijgbaar zullen zijn.

De Gedeputeerde Staten voornoemd,
VAN LIMBURG STIRUM,
Voorzitter.

G. VAN OOSTERWIJK,
Griffier.

III Het stroomgebied van de Oude IJssel

De Oude IJssel ontstaat bij het dorp Raesfeld in Duitsland, stroomt langs Werth, Isselburg en Anholt en komt bij Gendringen op Nederlands gebied, stroomt verder langs Ulft, Terborg, Doetinchem en Laag Keppel en mondt tenslotte bij Doesburg in de IJssel uit. Ten behoeve van de scheepvaart wordt er gestuwd te Ulft, bij de Pol (ten zuid-oosten van Doetinchem) en te Doesburg. Bij de stuw de Pol en de stuw te Doesburg zijn schutsluizen gebouwd.

III A Bovenslinge tussen de stuw bij de Pol te Aalten en de stuw te Bredevoort. Dit gebied is groot 3155 ha, met inbegrip van een bemalen gebiedje van 15 ha. Zie voorts het blad Aalten West.

III B Bovenslinge tussen de stuw te Bredevoort en de Nieuwe Molen. Dit gebied komt grotendeels op dit kaartblad voor. Het is groot 1010 ha. Zie voorts het blad Aalten West.

III C Bovenslinge tussen de Nieuwe Molen en de Oude- of Oliemolen. Dit gebied komt geheel op dit kaartblad voor en is 440 ha groot.

III D Bovenslinge tussen de Oude- of Oliemolen en de Stermerdink stuw. Dit gebied komt geheel op dit kaartblad voor. Er wordt water aan dit beekvak onttrokken ten behoeve van een zwembad en door een gemaal van de Nederlandse Spoorwegen. Het gebied is groot 330 ha.

III E Bovenslinge boven de Stermerdink stuw. Dit gebied komt voor een groot gedeelte op dit kaartblad voor. Het gebied is groot 6885 ha, waarvan 1175 ha op Nederlands gebied zijn gelegen.

III F Keizersbeek (in de bovenloop Stuwbeek geheten). Dit gebied komt voor een gedeelte op dit kaartblad voor. De Keizersbeek loost beneden de stuw te Voorst op de Aastrang. Het gebied is groot 6155 ha, waarvan 5675 ha op Nederlands gebied zijn gelegen. Zie voorts het blad Aalten West.

III G De Aastrang boven de stuw bij Voorst, in de bovenloop Priesterbeek en Bocholter A genaamd. Een deel van dit gebied komt langs de Zuidelijke rand van dit kaartblad voor. Het is groot 42975 ha, waarvan 75 ha op Nederlands gebied zijn gelegen. Zie voorts het blad Aalten West.

III H De Zwarte Beek. Het gebied is groot 4510 ha, waarvan 3510 ha op Nederlands gebied zijn gelegen. Zie voorts het blad Aalten West.

V. Het stroomgebied van de Oude IJssel

De Oude IJssel ontstaat bij het dorp Raesfeld in Duitsland, stroomt langs Werth, Isselburg en Anholt en komt bij Gendringen op Nederlands gebied, stroomt verder langs Ulft, Terborg, Doetinchem en Laag-Keppel en mondt ten slotte bij Doesburg in de IJssel uit.

Ten behoeve van de scheepvaart wordt er gestuwd te Ulft, bij de Pol (ten zuidoosten van Doetinchem) en te Doesburg. Bij de stuw de Pol en de stuw te Doesburg zijn schutsluizen gebouwd.

Het gebied is onderverdeeld in:

VA. De Oude IJssel tussen de stuw te Doesburg en de stuw bij de Pol. Het gebied is groot 7100 ha. De voornaamste waterlopen op dit blad zijn de Roode Wetering en de Engelaaksche Graaf. Zie voorts het blad Arnhem-Oost.

VB. De Oude IJssel tussen de stuw bij de Pol en de stuw te Ulft. Het peil van dit pand is 12,20 m + N.A.P., de grootte van de boezem bedraagt ongeveer 20 ha. Het gebied is groot 3710 ha. De voornaamste waterlopen zijn aan de linkeroever de Riezegrave, aan de rechteroever de Bergerslagsbeek en de Stoerstrank. Zie verder het blad Arnhem-Oost.

VC. De Oude IJssel boven de stuw te Ulft en de Aastrang beneden de stuw bij Voorst. Het gebied is groot 37 335 ha, waarvan 885 ha op Nederlands gebied. De voornaamste waterlopen zijn de Kleefsche Graaf, de Bielehorster Landwehr, de Anholtsche Issel, de Wolfstrang, de Clevesche Landwehr, de Neben Issel, de Mühlen Bach en de Regnieter Bach.

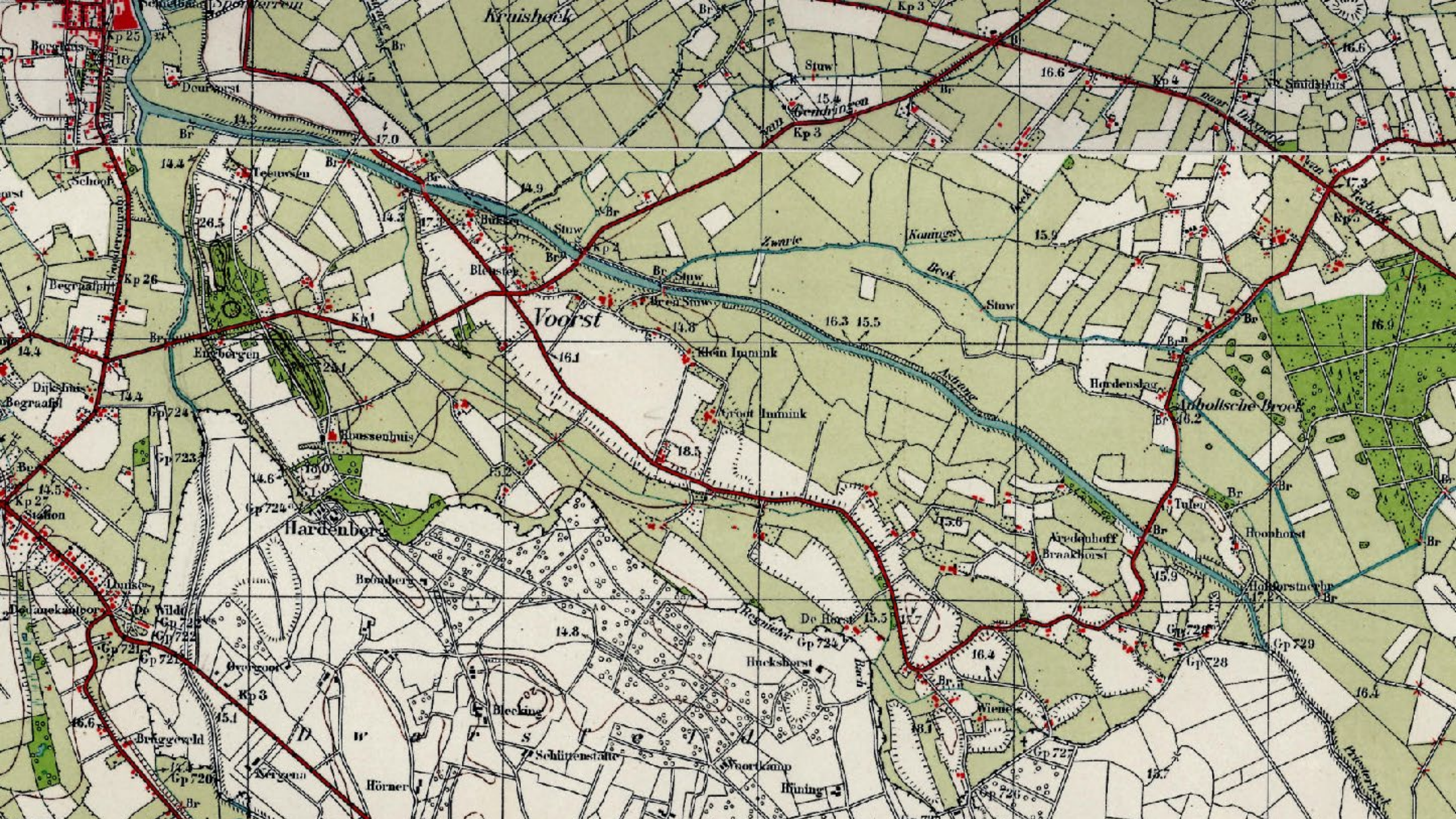
VD. De Aastrang boven de stuw bij Voorst, in de bovenloop Priesterbeek en Bocholter Aa genaamd. Het gebied is bijna geheel in Duitsland gelegen, de grootte bedraagt 42 975 ha, waarvan 75 ha op Nederlands gebied. De voornaamste waterlopen, die op dit blad voorkomen, zijn de Holtwicker Bach en de Wil Bach. Zie verder het blad Aalten-Oost.

VE. De Zwarte Beek. Het gebied is groot 4510 ha, waarvan 3510 ha op Nederlands gebied is gelegen. De voornaamste waterlopen zijn de Koningsbeek en de Reijerdinks Bach. Zie voorts het blad Aalten-Oost.

VF. De Keizersbeek, in de bovenloop Stuwbeek genaamd. Het gebied is groot 6155 ha, waarvan 5675 ha in Nederland is gelegen. De Keizersbeek ontvangt tevens het water van de rioleringen van Aalten en Bredevoort. De voornaamste zijbeek is de Ziegenbeek. Zie voorts het blad Aalten-Oost.

VG. De Benedenslinge. Het gebied is groot 1660 ha. De beek mondt te Doetinchem in de Oude IJssel uit en wordt op vier plaatsen opgestuwd om bij weinig watertoevoer in de zomer het water op hoger peil te kunnen houden. Zie verder het blad Arnhem-Oost.

VH. De Bielheimerbeek tussen de stuw aan de mond en de Lieftinkstuw. Het gebied is groot 4350 ha. De beek mondt ten zuidoosten van Doetinchem direct beneden de stuw en schutsluis de Pol in de Oude IJssel uit. De voornaamste waterlopen zijn de Akkermansbeek, de Lovinksche Beek, de Steengroevenbeek en de Zeesinkbeek. Zie verder het blad Arnhem-Oost.

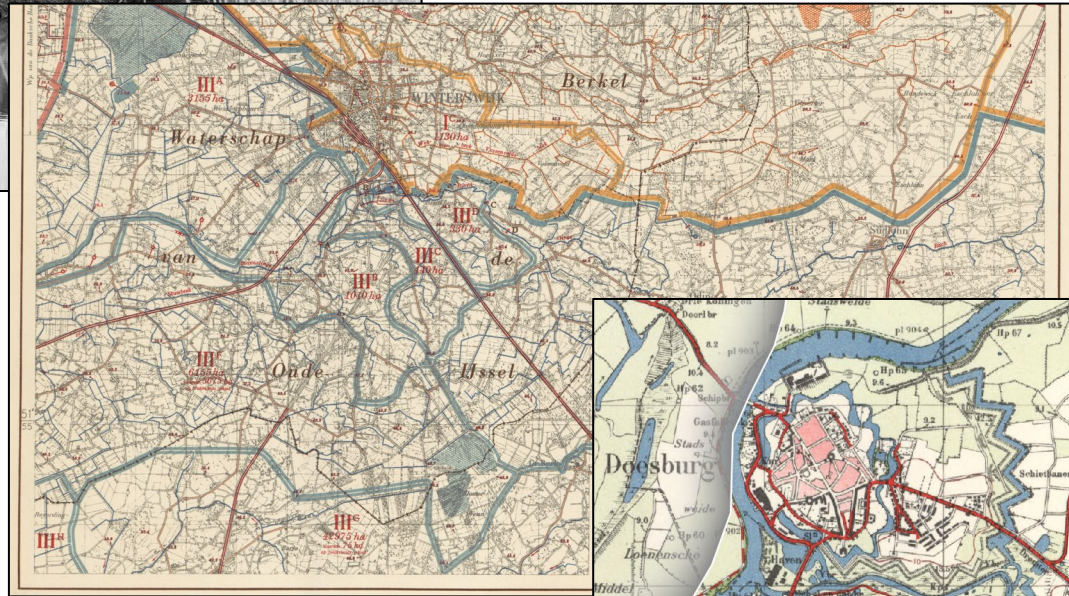
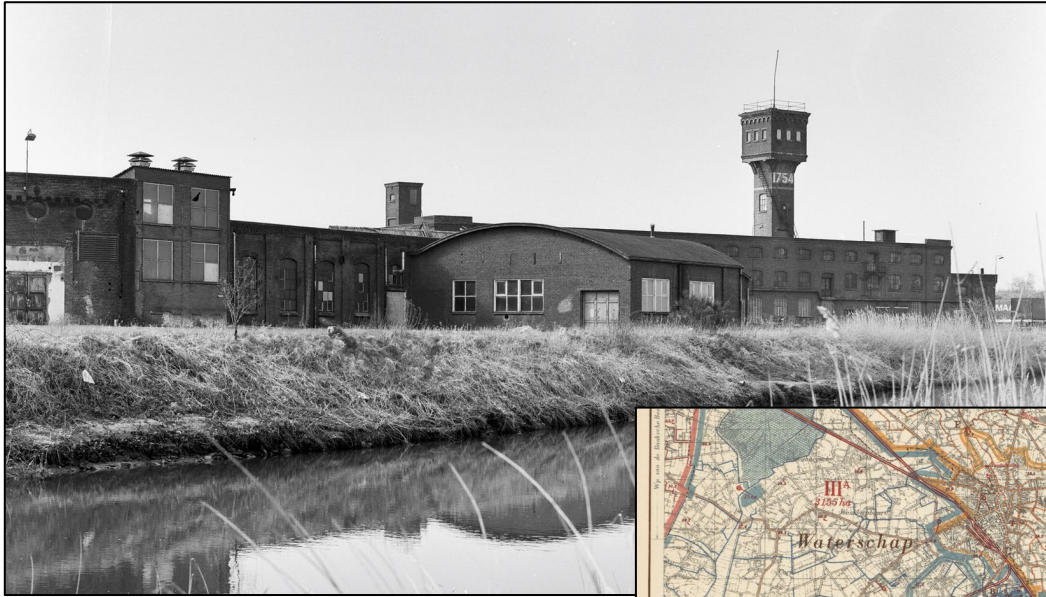

Chinese wolhandkrab gevangen

TERBORG. —In de Oude IJssel te Terborg is Zaterdagmiddag een Chinese wolhandkrab in een visnet opgehaald. Leze soort krab is nooit eerder in de Oude IJssel aangetroffen. Voor de vissers betekenen deze krabben een groot gevaar, daar zij de netten kapot knippen.

LANDSCHAPSGESCHIEDENIS VAN DE OUDE IJSSEL TUSSEN RAESFELD EN DOESBURG

MARTIJN HORST

DRINKBARE OUDE IJSSEL | BOCHOLTER AA

27 JUNI 2025

Neder|land|schap

unter seiner Leitung

Hamöverische Meile = 25400 Calenberger Fuss

